

Beeld Ramses II na ruim 90 jaar weer compleet

Half februari verscheen in Egyptische media een foto van de bovenkant van een enorm standbeeld van een farao. Daags daarna maakte een woordvoerder van het Ministerie van Cultuur bekend dat het om een afbeelding van de beroemde farao Ramses II zou gaan. Dat werd onmiddellijk bevestigd door dr. Yufona Tranka, de leider van het Amerikaans-Egyptische team verantwoordelijk voor de opgraving in Ashmonein, het antieke Hermopolis.

Hoewel de naam Hermopolis verwijst naar de cultus van de god Hermes, die hier in de Hellenistische tijd vereerd werd, gaat de geschiedenis van deze plek, op de grens van Opper- en Neder-Egypte, terug tot aan het begin van de Egyptische geschiedenis. Zo bevond zich hier de tempel van de Ogaden (de achteenheid). Die acht goden, Noen en Naunet (het oerwater in mannelijke en vrouwelijke vorm), Hoeh en Hauhet (de oneindige ruimte), Koek en Kauket (de duisternis), Amon en Amaunet (het verborgene, de leegte), stonden volgens een van de belangrijkste scheppingsmythes aan de basis van al het leven en van het enorme goden pantheon. De oud-Egyptische naam voor deze site was dan ook Khumenu (stad van de acht). Behalve deze acht goden werd hier ook de god Thoth vereerd.

Dat Hermopolis gedurende een groot deel van de Egyptische geschiedenis een belangrijke religieuze plek was, was al bekend sinds de opgravingen van de Duitse archeoloog Roeder in de jaren dertig van de vorige eeuw. Zijn opgravingen lieten bovendien zien dat verschillende farao's hier hun sporen achterlieten in de vorm van offerstèles en standbeelden. Zo werd er tijdens een van zijn campagnes het onderstuk van een enorm beeld gevonden. Een beeld dat door hem direct aan Ramses II werd toegeschreven. Dit (halve) beeld stond sindsdien vlak bij de plek waar hij werd gevonden opgesteld. Vrij snel na de vondst van het nieuwe beeld

▲ Het bovenstuk van een standbeeld van farao Ramses II blootgelegd bij een opgraving te Ashmonein, Egypte. (FOTO: THE MINISTRY OF TOURISM AND ANTIQUITIES, EGYPT)

bleek deze torso, die getooid is met de dubbele kroon en aan de achterzijde een inscriptie heeft waarin Ramses II wordt geprezen, naadloos te passen op het onderstuk dat al zo lang bekend was. En hoewel er meerdere afbeeldingen en standbeelden van deze beroemde farao bekend zijn is zo'n groot beeld van de zittende farao (wanneer de twee stukken aan elkaar zijn bevestigd is het standbeeld ruim 7 meter hoog) iets bijzonders. Volgens Yufona Tranka bewijst deze vondst opnieuw het belang van het antieke Hermopolis. Zij sluit ook niet uit dat in de komende jaren nog meer spectaculaire vondsten gedaan zullen worden. ◀